Grondwettelijk Hof

Arrest nr. 131/2026
van 12 november 2026
Rolnummer : 8737

In zake : de vordering tot schorsing van de artikelen 27, 31 tot 41 en 198 van het programmadecreet van de Franse Gemeenschap van 5 juni 2026 « houdende diverse bepalingen inzake Onderwijs, Cultuur, Schoolgebouwen, Universitaire ziekenhuizen, Jeugd, Openbare bestuursorganen, Gelijke kansen en Wetenschappelijk onderzoek », ingesteld door Marion Bonten en anderen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters Pierre Nihoul en Joséphine Moerman, en de rechters Thierry Giet, Michel Pâques, Yasmine Kherbache, Sabine de Bethune, Emmanuelle Bribosia, Willem Verrijdt, Kattrin Jadin en Frank Fleerackers, bijgestaan door griffier Nicolas Dupont, onder voorzitterschap van voorzitter Pierre Nihoul,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. *Onderwerp van de vordering en rechtspleging*

Bij verzoekschrift dat op 30 juli 2026 op het elektronisch platform van het Hof is neergelegd, is een vordering tot schorsing van de artikelen 27, 31 tot 41 en 198 van het programmadecreet van de Franse Gemeenschap van 5 juni 2026 « houdende diverse bepalingen inzake Onderwijs, Cultuur, Schoolgebouwen, Universitaire ziekenhuizen, Jeugd, Openbare bestuursorganen, Gelijke kansen en Wetenschappelijk onderzoek » (bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 24 juni 2026) ingesteld door Marion Bonten, Nolwen Léonard, Laurence Dehaemers, Arthur Banse, Laurenn Fontaine, Christopher Kashale, Hélène Glaudot, Laura Barbera, Sarah Matelart, Marine Detry, Noémie Massoz, Morgan Frères, Julie Minet, Théo Van Den Blink, Anthony Marras, Gauthier Heck, Déborah Spronck, Séverine Schoenaerts, Aurore Nardese, Charly Leruth, Bérangère Brouart, Pablo Cardona, Lindsey Derclaye en Laurence Goffin, bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. François Belleflamme en mr. Cédric Molitor, advocaten bij de balie te Brussel.

Bij hetzelfde verzoekschrift vorderen de verzoekende partijen eveneens de vernietiging van dezelfde decreetsbepalingen.

Bij beschikking van 4 augustus 2026 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers Kattrin Jadin en Danny Pieters te hebben gehoord, de terechtzitting voor de debatten over de vordering tot schorsing bepaald op 23 september 2026, na de in artikel 76, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof bedoelde overheden te hebben uitgenodigd hun eventuele schriftelijke opmerkingen, in de vorm van een memorie, uiterlijk op 11 september 2026 in te dienen en een afschrift ervan binnen dezelfde termijn aan de verzoekende partijen over te zenden, alsook, via mail, op het mailadres griffie@const-court.be.

De Franse Gemeenschapsregering, bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Sébastien Depré, mr. Evrard de Lophem en mr. Alice Collin, advocaten bij de balie te Brussel, heeft schriftelijke opmerkingen ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 23 september 2026 :

- zijn verschenen :

. mr. François Belleflamme en mr. Cédric Molitor, voor de verzoekende partijen;

. mr. Evrard de Lophem, tevens *loco* mr. Sébastien Depré en mr. Alice Collin, voor de Franse Gemeenschapsregering;

- hebben rechter-verslaggeefster Kattrin Jadin en rechter Frank Fleerackers, verslaggever ter vervanging van rechter-verslaggever Danny Pieters, wettig verhinderd, verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de voormelde bijzondere wet van 6 januari 1989 met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *In rechte*

A. Standpunt van de partijen voor het Hof

1. Ten aanzien van het onderwerp van het beroep

A.1. Marion Bonten en anderen voeren aan dat artikel 31 van het programmadecreet van de Franse Gemeenschap van 5 juni 2026 « houdende diverse bepalingen inzake Onderwijs, Cultuur, Schoolgebouwen, Universitaire ziekenhuizen, Jeugd, Openbare bestuursorganen, Gelijke kansen en Wetenschappelijk onderzoek » (hierna : het decreet van 5 juni 2026) deel uitmaakt van een geheel dat ook de artikelen 27, 32 tot 41 en 198 van hetzelfde decreet omvat, zodat de vernietiging van enkel artikel 31 een « impliciete herziening » zou zijn van hetgeen waartoe het Parlement van de Franse Gemeenschap heeft beslist.

De verzoekende partijen zijn van mening dat de artikelen 27, 38, 39, 40 en 41 van het bestreden decreet hoe dan ook zonder voorwerp zullen zijn indien dat artikel 31 wordt vernietigd.

2. Ten aanzien van het belang van de verzoekende partijen

A.2. Marion Bonten en anderen verantwoorden hun belang bij het vorderen van de vernietiging van artikel 31, 2°, van het decreet van 5 juni 2026 door het feit dat zij tijdens het schooljaar 2025-2026 het ambt van leraar algemene vakken in de hogere graad van het secundair onderwijs hebben uitgeoefend op grond van een tijdelijke aanstelling of aanwerving en zij zich kandidaat hebben gesteld om dat ambt opnieuw uit te oefenen tijdens het schooljaar 2026-2027.

De verzoekende partijen merken op dat die wetsbepaling de wekelijkse lesuren in de klas die verbonden zijn aan een ambt met voltijdse prestaties dat wordt uitgeoefend door een leraar algemene vakken in de hogere graad van het gewoon secundair onderwijs met twee lestijden verhoogt. Zij zijn van mening dat die toename tot gevolg zal hebben dat, ofwel hun tijdelijke aanstelling of aanwerving voor het schooljaar 2026-2027 wordt verhinderd, ofwel, indien zij toch worden aangesteld of aangeworven, zij ertoe worden verplicht twee extra lestijden op zich te nemen.

3. Ten aanzien van de middelen

3.1. Het eerste middel

A.3. Het middel is afgeleid uit de schending, door de artikelen 27 en 31, 2°, van het decreet van 5 juni 2026, van de artikelen 10, 11, 23, derde lid, 1°, en 24, § 4, van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met punt 2 van deel I en artikel 2, punt 2, van deel II van het herziene Europees Sociaal Handvest, met artikel 31 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, met artikel 7, *d)*, van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, met artikel 7 van het Gemeenschapshandvest van de sociale grondrechten van de werkenden, met de artikelen 4, lid 1, en 6, lid 1, van de richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 « betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk » en met de artikelen 3, 5 en 6 van de richtlijn 2003/88/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 « betreffende een aantal aspecten van de organisatie van de arbeidstijd », zelf in samenhang gelezen met artikel 8 van de wet van 14 december 2000 « tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector » (hierna : de wet van 14 december 2000).

A.4. Marion Bonten en anderen zetten uiteen dat de aanneming van de bestreden wetsbepalingen, waarin de duur van de arbeidstijd van de betrokken leerkrachten met tien procent wordt verhoogd, niet is voorafgegaan door een beoordeling van hun werkdruk, waardoor hun kan worden gewaarborgd dat die duur de in de richtlijn 2003/88/EG en in de wet van 14 december 2000 opgelegde beperkingen niet zou overschrijden.

A.5. De Franse Gemeenschapsregering (hierna : de Regering) antwoordt in de eerste plaats dat het middel onontvankelijk is, in zoverre het is afgeleid uit de schending van de wet van 14 december 2000.

A.6. De Regering betoogt vervolgens dat het Hof artikel 31, 2°, van het decreet van 5 juni 2026 niet zou kunnen vernietigen om de enkele reden dat de aanneming ervan niet is voorafgegaan door een studie waarbij de arbeidstijd van de betrokken leerkrachten wordt gemeten.

Zij zet eveneens uiteen dat die wetsbepaling niet tot gevolg heeft dat de totale arbeidstijd van die leerkrachten met tien procent toeneemt en dat niet is aangetoond dat de toename van de arbeidstijd die voortvloeit uit die bepaling, tot gevolg zou hebben dat de in de richtlijn 2003/88/EG en in de wet van 14 december 2000 vastgestelde beperkingen te buiten worden gegaan. Zij preciseert in dat verband dat de bestreden wetsbepaling de inrichtende machten niet van de verplichting ontslaat om die beperkingen in acht te nemen.

A.7. De Regering is ten slotte van mening dat artikel 31, 2°, van het decreet van 5 juni 2026 geen aanzienlijke achteruitgang van het beschermingsniveau van het recht op billijke arbeidsvoorwaarden met zich meebrengt en dat, zelfs indien dat het geval zou zijn, die achteruitgang redelijk verantwoord zou zijn ten aanzien van de met die bepaling nagestreefde doelstellingen, de beperkte draagwijdte ervan en de begeleidende maatregelen die zijn genomen om sommige gevolgen van die bepaling te verzachten.

3.2. Het tweede middel

A.8. Het middel is afgeleid uit de schending, door de artikelen 27 en 31, 2°, van het decreet van 5 juni 2026, van de artikelen 23, derde lid, 1°, en 33 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6, § 1, II, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

A.9. Marion Bonten en anderen zetten uiteen dat de bestreden wetsbepalingen inbreuk maken op de bevoegdheid van de federale overheid om de arbeidsduur te regelen, in zoverre die bepalingen voorzien in een overschrijding van de door artikel 8 van de wet van 14 december 2000 vastgestelde beperkingen.

A.10. De Regering herhaalt dat niet is aangetoond dat de toename van de arbeidstijd die voortvloeit uit de artikelen 27 en 31, 2°, van het decreet van 5 juni 2026 de in de wet van 14 december 2000 vastgestelde beperkingen te buiten zou gaan.

Zij voegt eraan toe dat de bestreden bepalingen specifieke regels bevatten met betrekking tot de werkregeling van het onderwijzend personeel, die inzake onderwijs onder de bevoegdheid van de gemeenschappen vallen.

3.3. Het derde middel

A.11. Het middel is afgeleid uit de schending, door artikel 31, 2°, van het decreet van 5 juni 2026, van de artikelen 10, 11 en 24, § 4, van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 23, derde lid, 1°, ervan.

A.12. Marion Bonten en anderen zetten uiteen dat doordat de bestreden wetsbepaling bepaalt dat de wekelijkse lesuren in de klas voor een ambt van leraar met voltijdse prestaties in de hogere graad van het gewoon secundair onderwijs uit 22 lestijden bestaan, zonder redelijke verantwoording aan de betrokken personeelsleden een behandeling voorbehoudt die identiek is met die welke door artikel 3, § 1, punt 5, van het decreet van de Franse Gemeenschap van 14 maart 2019 « houdende diverse bepalingen betreffende de werkorganisatie van de onderwijspersoneelsleden en tot toekenning van meer organisatieflexibiliteit aan de Inrichtende machten » (hierna : het decreet van 14 maart 2019) wordt voorbehouden aan de leraren in de lagere graad van het gewoon secundair onderwijs.

A.13. De Regering erkent dat de situatie van die twee categorieën van leraren verschillend kan zijn zowel wat betreft de mate van complexiteit van het onderwezen vak, de vereiste tijd om de lessen voor te bereiden, het verbeteren van het huiswerk van de leerlingen en het aantal leerlingen per klas, als wat betreft de diploma's die vereist zijn om het ambt uit te oefenen en het niveau van verloning van de leerkracht. Zij voert aan dat de omstandigheid dat door die verschillen het verschil in behandeling tussen die categorieën van leraren lang kon worden verantwoord, verschil waaraan de bestreden bepaling een einde maakt, de wetgevende macht niet verbiedt om de redelijke verantwoording van dat verschil opnieuw te onderzoeken ten aanzien van de wijzigingen in de organisatie van de openbare dienst van het onderwijs, de budgettaire beperkingen en de pedagogische bezorgdheden in een context waarin er een tekort aan leerkrachten is.

De Regering beklemtoont eveneens dat de bestreden wetsbepaling een beperkte draagwijdte heeft, in zoverre zij heel wat verschillen in behandeling tussen die twee categorieën van leraren niet in het geding brengt en in zoverre de leraren op wie die bepaling van toepassing is, reeds vóór de inwerkingtreding van het decreet van 14 maart 2019 ertoe konden worden gebracht 22 lestijden te presteren.

3.4. Het vierde middel

A.14. Het middel is afgeleid uit de schending, door artikel 31, 2°, van het decreet van 5 juni 2026, van de artikelen 10, 11, 23, derde lid, 1°, en 24, § 4, van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met punt 2 van deel I en artikel 2, punt 2, van deel II van het herziene Europees Sociaal Handvest.

A.15. Marion Bonten en anderen zetten uiteen dat de doelstelling van arbeidstijdvermindering die uit die grondwets- en internationale bepalingen blijkt tegenover de toename van de arbeidstijd staat die voortvloeit uit de bestreden wetsbepaling.

A.16. De Regering zet uiteen dat die toename van de arbeidstijd het beschermingsniveau van het recht op billijke arbeidsvoorwaarden niet aanzienlijk vermindert. Zij herinnert eraan dat de betrokken leraren reeds ertoe konden worden gebracht 22 lestijden te presteren vóór de inwerkingtreding van het decreet van 14 maart 2019.

De Regering voegt eraan toe dat die toename van de arbeidstijd hoe dan ook redelijk verantwoord is ten aanzien van de nagestreefde doelstellingen, namelijk een coherente werkregeling in het secundair onderwijs, het behoud van de kwaliteit en de continuïteit van de openbare dienst van het onderwijs in een context waarin er een tekort aan leerkrachten is, alsook de begrotingssanering van de Franse Gemeenschap. Ten slotte merkt zij op dat de gevolgen van de bestreden maatregel niet onevenredig zijn rekening houdend met de beperkte draagwijdte ervan en de begeleidende maatregelen waarin hij voorziet voor de leerkrachten die aan het begin of aan het einde van hun loopbaan staan.

3.5. Het vijfde middel

A.17. Het middel is afgeleid uit de schending, door artikel 198, eerste lid, van het decreet van 5 juni 2026, van de artikelen 10, 11 en 24, § 4, van de Grondwet, in samenhang gelezen met het « algemeen rechtsbeginsel van rechtszekerheid » en het « algemeen rechtsbeginsel van gewettigd vertrouwen ».

A.18. Marion Bonten en anderen merken op dat de beslissing om de wekelijkse lesuren in de klas te verhogen voor een ambt van leraar met voltijdse prestaties in de hogere graad van het gewoon secundair onderwijs is genomen terwijl de kandidaturen voor een tijdelijke aanstelling of een tijdelijke aanwerving in dat soort ambt voor het schooljaar 2026-2027 reeds hadden moeten zijn ingediend.

De verzoekende partijen zetten uiteen dat die kandidaten dus geen rekening hebben kunnen houden met de gevolgen van de inwerkingtreding van artikel 31, 2°, van het decreet van 5 juni 2026 voor de werkelijk beschikbare vacatures voor het schooljaar 2026-2027, en dus de gevolgen van hun keuzes niet hebben kunnen voorzien.

A.19. De Regering antwoordt dat de bekendmaking van de bestreden bepalingen geen verrassing was voor die kandidaten, aangezien de inhoud ervan de eerste keer werd bekendgemaakt op 10 oktober 2025 en vervolgens aan de vakorganisaties van de onderwijssector werd voorgesteld. Zij voegt eraan toe dat die kandidaten niet onwetend konden zijn over de onzekerheid die kenmerkend is voor hun statuut.

De Regering merkt eveneens op dat de verzoekende partijen niet aantonen dat zij zich kandidaat hebben gesteld voor een aanstelling of voor een aanwerving voor het schooljaar 2026-2027 en niet preciseren welke houding zij zouden hebben aangenomen indien de bestreden bepalingen eerder waren aangenomen. Bovendien merkt zij op dat tijdens het schooljaar geregeld plaatsen voor leerkrachten vrijkomen, zodat de kandidaturen die worden ingediend na het verstrijken van de krachtens de toepasselijke regels bepaalde termijn, nuttig blijven.

Tot slot merkt de Regering op dat de bestreden maatregel gepaard gaat met overgangsmaatregelen die in de artikelen 40 en 41 van het decreet van 5 juni 2026 zijn beschreven.

4. Ten aanzien van het aangevoerde nadeel

A.20. Marion Bonten en anderen zetten uiteen dat de toepassing van artikel 31, 2°, van het decreet van 5 juni 2026 hen vanaf het begin van het schooljaar 2026-2027 aan een moeilijk te herstellen ernstig nadeel blootstelt, omdat zij hun bijna elk perspectief ontneemt te worden aangesteld of aangeworven, teneinde het ambt van leraar nog uit te oefenen tijdens het academiejaar 2026-2027.

De verzoekende partijen beklemtonen dat de bestreden wetsbepaling een maatregel is die tot doel heeft de uitgaven van de Franse Gemeenschap te verminderen door honderden betrekkingen in de hogere graad van het secundair onderwijs te schrappen. Zij brengen in herinnering dat, wanneer er verschillende kandidaten voor dat soort betrekking zijn, de inrichtende macht voorrangsregels moet toepassen die de kandidaat benadelen die het ambt waarnaar wordt gesolliciteerd slechts tijdelijk heeft uitgeoefend en die niet over evenveel anciënniteit beschikt als zijn concurrenten.

A.21. Na hun beroepstraject en hun huidige situatie te hebben samengevat, stellen Marion Bonten en anderen dat zij zich allen kandidaat hebben gesteld voor een betrekking als leraar algemene vakken, technische vakken of

kunstvakken tijdens het schooljaar 2026-2027 in de hogere graad van het door de Franse Gemeenschap georganiseerd of gesubsidieerd secundair onderwijs.

De verzoekende partijen preciseren dat zij tijdens het schooljaar 2025-2026 allen voltijds of deeltijds één van die ambten tijdelijk uitoefenden en dat zij aan het begin van hun loopbaan staan, met een anciënniteit in het ambt die varieert van vier maanden tot acht jaar.

A.22. Marion Bonten en anderen stellen dat de onmiddellijke toepassing van de bestreden wetsbepaling hun een bijzonder ernstig « financieel nadeel » berokkent, omdat zij hun elk bestaansmiddel ontzegt.

De verzoekende partijen maken ook gewag van een « statutair nadeel » dat voortvloeit uit een « verlies aan anciënniteit » en voeren daarbij aan dat dat nadeel onherstelbaar is omdat het onmogelijk zal zijn de loopbaan van alle betrokken leerkrachten te herstellen na de vernietiging van de bestreden bepaling.

Zij zijn tot slot van mening dat de toepassing van die bepaling afbreuk zou kunnen doen aan hun privé- en gezinsleven indien zij hen ertoe dwingt in een ander domein te werken of les te geven op een andere plaats dan die waar zij tijdens het schooljaar 2025-2026 hebben gewerkt.

A.23. Marion Bonten en anderen voegen eraan toe dat de regels die zijn vermeld in de artikelen 40 en 41 van het decreet van 5 juni 2026, alsook in artikel 1 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 17 juli 2026 « houdende een overgangsmaatregel in het kader van de verhoging van de werkbelasting van bepaalde leerkrachten », regels die zijn aangenomen teneinde de gevolgen van artikel 31, 2°, van het decreet van 5 juni 2026 te verzachten, hen niet zullen toelaten opnieuw werk als leerkracht te vinden.

De verzoekende partijen zetten tot slot uiteen dat de onzekerheid van de betrekking die zij tijdens het schooljaar 2025-2026 hadden, onzekerheid die voortvloeit uit het feit dat zij het ambt van leraar slechts tijdelijk uitoefenden, niet kan volstaan om te oordelen dat het verlies van die betrekking, dat zou voortvloeien uit de toepassing van de bestreden wetsbepaling, voor hen geen moeilijk te herstellen ernstig nadeel zou vormen. Zij beklemtonen dat zij een loopbaan als leerkracht zijn begonnen, die aanvangt met een reeks tijdelijke aanstellingen of aanwervingen, dat de bestreden bepaling tot gevolg heeft dat het aantal voor hen beschikbare betrekkingen plotseling vermindert en dat die bepaling van dien aard is dat zij een jaar van hun loopbaan of verloning verliezen.

A.24. De Regering voert in de eerste plaats aan dat het verzoekschrift geen uiteenzetting van concrete en precieze feiten bevat waaruit voldoende blijkt dat de onmiddellijke toepassing van de bestreden bepalingen de verzoekende partijen een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen. Zij merkt op dat het verzoekschrift slechts eenzijdige beweringen bevat en dat de bij dat document gevoegde getuigenissen niet beantwoorden aan de in artikel 961/2 van het Gerechtelijk Wetboek vermelde vormvoorwaarden voor schriftelijke verklaringen.

A.25. De Regering betoogt overigens dat aan de hand van de beweringen van de verzoekende partijen hoe dan ook niet kan worden aangetoond dat er een risico van een nadeel bestaat op grond waarvan het Hof de bestreden wetsbepalingen zou kunnen schorsen.

Zij merkt op dat het aangevoerde nadeel in essentie financieel is. Zij stelt dat een dergelijk nadeel van nature kan worden hersteld, *a fortiori* wanneer de gevolgen van de wetsbepalingen die dat nadeel berokkenen, gespreid zijn in de tijd. De Regering merkt ook op dat de verzoekende partijen geen enkel precies gegeven met betrekking tot hun persoonlijke financiële situaties meedelen, zodat het Hof niet in staat is de ernst van het nadeel in kwestie te beoordelen.

De Regering betoogt bovendien dat de toepassing van de bestreden bepalingen van het decreet van 5 juni 2026 de verzoekende partijen hun beroepsactiviteit niet kan ontnemen. Zij beklemtoont dat de onzekerheid van de verzoekende partijen over de verlenging van hun tijdelijke aanstelling of aanwerving tijdens het schooljaar 2026-2027 inherent is aan hun precaire situatie als tijdelijk aangestelde of aangeworven leraren en dat die onzekerheid niet voortvloeit uit de aanneming van de bestreden bepalingen. De Regering merkt bovendien op dat geen van de verzoekende partijen een akte van kandidaatstelling voor een aanstelling of een aanwerving voor het voormelde schooljaar voorlegt en dat op de dag waarop het verzoekschrift werd ingediend, geen van hen zijn beschikbaarheid had geregistreerd in de in artikel 40 van het decreet van 5 juni 2026 bedoelde databank, waardoor zij kansen op tewerkstelling laten voorbijgaan. De Regering voegt daaraan toe dat, zelfs in de veronderstelling dat de toepassing van de bestreden bepalingen de aanstelling of aanwerving waarop de verzoekende partijen hoopten, zou kunnen verhinderen, zij daarom nog niet hun beroepsloopbaan, zelfs niet op korte termijn, in het gedrang zou kunnen brengen, rekening houdend met het huidige tekort aan leerkrachten.

De Regering betwist ook dat het door de verzoekende partijen aangevoerde risico van een nadeel ophanden zou zijn. Zij merkt in dat verband op dat de uurroosters van de leraren die zich kandidaat stellen voor een tijdelijke aanstelling of een aanwerving niet definitief worden vastgesteld vóór het begin van het schooljaar, aangezien zij gedurende het hele jaar, en zeker tot de maand december, kunnen variëren wegens de veranderlijke behoeften van de instellingen na afloop van de reaffectatieverrichtingen.

De Regering beklemtoont tot slot dat de overgangsmaatregelen en de begeleidende maatregelen die in de artikelen 33, 40 en 41 van het decreet van 5 juni 2026 zijn beschreven, de modaliteiten regelen van de toepassing van de bestreden bepalingen.

B. Beoordeling door het Hof

1. Ten aanzien van de bestreden bepalingen en de context ervan

B.1. De artikelen 27 en 31 tot 41 van het programmadecreet van de Franse Gemeenschap van 5 juni 2026 « houdende diverse bepalingen inzake Onderwijs, Cultuur, Schoolgebouwen, Universitaire ziekenhuizen, Jeugd, Openbare bestuursorganen, Gelijke kansen en Wetenschappelijk onderzoek » (hierna : het decreet van 5 juni 2026) maken deel uit van titel II van deel I van dat decreet, dat onder andere maatregelen met betrekking tot « de werklast van leerkrachten » in het « leerplichtonderwijs » bevat.

Artikel 198 van dat decreet, het enige artikel van deel X ervan, regelt de inwerkingtreding van dat decreet.

B.2.1. Het Hof stelt de omvang van een beroep tot vernietiging – en dus van de vordering tot schorsing die ermee gepaard gaat – vast door de inhoud van het volledige verzoekschrift en in het bijzonder de uiteenzetting van de middelen die dat verzoekschrift moet bevatten, te analyseren.

Het beperkt zijn onderzoek tot de wetsbepalingen waartegen middelen zijn gericht.

B.2.2. Te dezen blijkt uit de uiteenzetting van de middelen dat het beroep – en dus de vordering tot schorsing – betrekking heeft op de artikelen 27 en 31, 2°, van het decreet van 5 juni 2026, alsook op artikel 198, eerste lid, van het bestreden decreet in zoverre dat laatste artikel de datum van inwerkingtreding van de eerste twee bepalingen vaststelt.

B.3.1. Het decreet van de Franse Gemeenschap van 14 maart 2019 « houdende diverse bepalingen betreffende de werkorganisatie van de onderwijspersoneelsleden en tot toekenning van meer organisatieflexibiliteit aan de Inrichtende machten » (hierna : het decreet van 14 maart 2019), dat onder andere van toepassing is « op het […] secundair [onderwijs] met volledig leerplan en [het] alternerend [secundair] onderwijs, gewoon en gespecialiseerd, georganiseerd of gesubsidieerd door de Franse Gemeenschap » (artikel 1, eerste lid), definieert de « onderwijzende opdracht [lees : onderwijsopdracht] ».

Die opdracht bestaat uit « 1° klassenwerk; 2° werk voor de klas; 3° school- en studentendienst; 4° voortgezette beroepsopleiding; 5° collegiaal werk, d.w.z. een transversale oefeningsmodaliteit van de componenten 1° tot 4° » (artikel 2, § 1, van het decreet van 14 maart 2019, zoals het werd gewijzigd bij artikel 65 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 17 juni 2021 « tot vaststelling van Boek 6 van het wetboek voor het basis- en secundair onderwijs en tot vaststelling van de titel betreffende de voortgezette beroepsopleiding van de leden van het onderwijsteam van de scholen en van de personeelsleden van het multidisciplinaire team van de PMS-centra »).

Die componenten van de « onderwijzende opdracht [lees : onderwijsopdracht] » worden ingedeeld in « lestijden van 50 minuten » (artikel 2, § 2, van het decreet van 14 maart 2019).

B.3.2. Artikel 3, § 1, van het decreet van 14 maart 2019 regelt het « klassenwerk » in het gewoon onderwijs, en in het bijzonder in het secundair onderwijs.

Vóór de wijziging ervan bij artikel 31 van het decreet van 5 juni 2026 bepaalde het :

« In het gewoon onderwijs, bedragen de wekelijkse uren klassenwerk voor een ambt met voltijdse prestaties :

[…]

5. als leraar algemene vakken, technische vakken en niet-confessionele zedenleer, evenals katholieke godsdienst, islamitische godsdienst, israëlitische godsdienst, orthodoxe godsdienst en protestantse godsdienst in de lagere graad, 22 lestijden;

6. als leraar algemene vakken, technische vakken en niet-confessionele zedenleer, evenals katholieke godsdienst, islamitische godsdienst, israëlitische godsdienst, orthodoxe godsdienst en protestantse godsdienst in de hogere graad, 20 lestijden;

[…] ».

B.3.3. Artikel 31, 2°, van het decreet van 5 juni 2026 vervangt in punt 6 van die bepaling het aantal « 20 » door het aantal « 22 ».

B.4.1. Het « alternerend secundair onderwijs » wordt geregeld bij het decreet van de Franse Gemeenschap van 3 juli 1991 « tot regeling van het alternerend secundair onderwijs » (hierna : het decreet van 3 juli 1991).

Dat soort onderwijs « wordt georganiseerd in centra voor alternerend onderwijs en vorming », « [structuren] die gemeenschappelijk [zijn] voor verschillende inrichtingen voor gewoon en gespecialiseerd secundair onderwijs met volledig leerplan die, in de tweede en derde graad, technisch kwalificatie- of beroepsonderwijs van het gespecialiseerd secundair onderwijs van vorm 3 organiseren […] » (artikel 2, eerste en tweede lid, van het decreet van 3 juli 1991, vervangen bij artikel 4 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 19 juli 2001 « betreffende het alternerend secundair onderwijs », en vervolgens gewijzigd bij artikel 1, §§ 1 en 2, van het decreet van de Franse Gemeenschap van 26 maart 2009 « houdende diverse bepalingen inzake het alternerend onderwijs, het gespecialiseerd onderwijs en het onderwijs voor sociale promotie »).

B.4.2. Vóór de wijziging ervan bij artikel 27 van het decreet van 5 juni 2026, bepaalde artikel 21, eerste en tweede lid, van het decreet van 3 juli 1991 :

« Behalve de opdrachten van coördinator en van begeleider wordt deze van een leraar die lesgeeft aan klassen uit het secundair alternerend onderwijs bezoldigd aan dezelfde loonschaal en op basis van hetzelfde lestijdenvolume dan [die] die hem zouden worden toegekend in het secundair onderwijs met volledig leerplan.

Bij de berekening van de begeleiding zoals bedoeld in artikel 14 van het decreet van 3 juli 1991 omvat een opdracht met volledige prestaties hetzelfde aantal lestijden als vereist voor een ambt van leraar algemene vakken, met volledige prestaties, in het voltijds onderwijs ».

B.4.3. Sinds de drie wijzigingen die in die tekst zijn aangebracht bij artikel 27 van het decreet van 5 juni 2026, bepaalt artikel 21, eerste en tweede lid, van het decreet van 3 juli 1991 :

« Behalve de opdrachten van coördinator en van begeleider wordt deze van een leraar die lesgeeft aan klassen uit het secundair alternerend onderwijs bezoldigd aan dezelfde loonschaal en op basis van hetzelfde lestijdenvolume dan [die] die hem zouden worden toegekend in het secundair onderwijs met volledig leerplan overeenkomstig artikel 3, § 1, 6°, van het decreet van 14 maart 2019 houdende diverse bepalingen betreffende de werkorganisatie van de onderwijspersoneelsleden en tot toekenning van meer organisatieflexibiliteit aan de Inrichtende machten.

Bij de berekening van de begeleiding zoals bedoeld in artikel 14 van het decreet van 3 juli 1991 omvat een opdracht met volledige prestaties [van] een leraar algemene vakken en een leraar technische vakken [evenwel] 22 lestijden en [omvat] een werklast met volledige prestaties van een leraar beroepspraktijk […] 20 lestijden ».

B.5. Artikel 198, eerste lid, van het decreet van 5 juni 2026 bepaalt dat « deel I [ervan] in werking [treedt] vanaf het schooljaar 2026-2027 » en bevat een lijst met uitzonderingen op die regel voor een twintigtal artikelen, waaronder de artikelen 27 en 31 van dat decreet niet zijn opgenomen.

2. Ten aanzien van een risico op een moeilijk te herstellen ernstig nadeel

B.6. Naar luid van artikel 20, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof dient aan twee voorwaarden te zijn voldaan opdat tot schorsing kan worden besloten :

- de middelen die worden aangevoerd moeten ernstig zijn;

- de onmiddellijke uitvoering van de bestreden bepaling moet een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kunnen berokkenen.

Daar de twee voorwaarden cumulatief zijn, leidt de vaststelling dat één van die voorwaarden niet is vervuld tot verwerping van de vordering tot schorsing.

B.7. Uit artikel 22 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 blijkt dat, om te voldoen aan de tweede voorwaarde van artikel 20, 1°, van die wet, de persoon die een vordering tot schorsing instelt, in zijn verzoekschrift concrete en precieze feiten moet uiteenzetten waaruit voldoende blijkt dat de onmiddellijke toepassing van de bepaling waarvan hij de vernietiging

vordert, hem een ernstig nadeel kan berokkenen dat bij vernietiging van die bepaling niet of slechts moeilijk zou kunnen worden hersteld.

Die persoon moet met name het bestaan van het risico van een nadeel, de ernst en de moeilijk te herstellen aard ervan en het verband tussen dat risico en de toepassing van de bestreden bepaling aantonen.

B.8. De verzoekende partijen voeren aan dat de onmiddellijke toepassing van de artikelen 27 en 31, 2°, van het decreet van 5 juni 2026 hun een nadeel kan berokkenen, in zoverre zij hun kansen vermindert om tijdelijk te worden aangesteld of aangeworven teneinde tijdens het schooljaar 2026-2027 het ambt van leraar algemene vakken, technische vakken of kunstvakken in de hogere graad van het secundair onderwijs uit te oefenen.

B.9. Tijdens het schooljaar 2025-2026 waren de verzoekende partijen op tijdelijke basis, namelijk voor één schooljaar, aangesteld of aangeworven als leraar algemene vakken, technische vakken of kunstvakken in het hoger secundair onderwijs. In hun verzoekschrift verklaren zij dat zij allen aan het begin van hun loopbaan staan en dat zij enkel « kandidaat » zijn voor een nieuwe aanstelling of nieuwe aanwerving voor het schooljaar 2026-2027. In hun verzoekschrift geven de verzoekende partijen ook uitdrukkelijk aan dat « de loopbaan van een leerkracht zo is opgezet dat [zij] gedurende meerdere jaren moeten solliciteren voor een tijdelijke aanstelling [lees : of aanwerving], voordat ze kunnen hopen om vast te worden benoemd ».

B.10. De verzoekende partijen geven daarmee zelf aan, wat ook blijkt uit de beschrijving van hun feitelijke situaties in hun verzoekschrift, dat de mogelijkheid voor een tijdelijk aangestelde of tijdelijk aangeworven leerkracht om voor het volgende schooljaar een nieuwe tijdelijke aanstelling of nieuwe tijdelijke aanwerving te verkrijgen afhankelijk is van een veelheid aan factoren : het ziekteverlof, zwangerschapsverlof of het pensioen van een collega, het tijdstip waarop de school weet welke uren ze ter beschikking kan stellen, de terugkeer van een vastbenoemde leerkracht naar een vestiging van de school na de beëindiging van diens aanstelling of aanwerving in een andere vestiging van die school, de volgorde van voorrang voor de toebedeling van vacante plaatsen zoals die is vastgelegd in de wettelijke of reglementaire bepalingen dit op de betrokken schoolnet van toepassing zijn, …

De verzoekende partijen tonen bijgevolg niet aan dat zij zekerheid hadden over een tijdelijke aanstelling of tijdelijke aanwerving als leraar algemene vakken, technische vakken of kunstvakken in het hoger secundair onderwijs voor het schooljaar 2026-2027, die hen ingevolge de bestreden bepalingen zou kunnen worden ontnomen.

B.11. Uit hetgeen voorafgaat, blijkt dat het risico van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel niet is aangetoond. Aangezien een van de grondvoorwaarden om tot schorsing te kunnen besluiten niet is vervuld, dient de vordering tot schorsing te worden verworpen.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt de vordering tot schorsing.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 12 november 2026.

De griffier, De voorzitter,

Nicolas Dupont Pierre Nihoul